

“Ermenilerden özür diliyorum”

Salı 16 Aralık 2008, yazar [Bülent Tegün](#)

“1915’te Osmanlı Ermenileri’nin maruz kaldığı Büyük Felaket’e duyarsız kalınmasını, bunun inkar edilmesini vicdanım kabul etmiyor. Bu adaletsizliği reddediyor, kendi payıma Ermeni kardeşlerimin duygu ve acılarını paylaşıyor, onlardan özür diliyorum”

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi öğretim üyesi ve Turquie Européenne onursal üyesi [Prof. Baskın Oran](#), Bahçeşehir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğretim üyesi [Dr. Cengiz Aktar](#), Galatasaray Üniversitesi’nden [Prof. Ahmet İnel](#) ile gazeteci-yazar [Ali Bayramoğlu](#) öncülüğünde 15 Aralık tarihinde internette imzaya açılan “Özür diliyorum” kampanyasında ilk günde 10785 imza toplandı. Bir yıl boyunca imzaya açık olacak kampanya, yaklaşık 100 yıllık suskunluğun ardından Ermeniler’in ‘Medz Yeğen-Büyük Felaket’ olarak adlandırdığı 1915 olaylarını sivil toplumun sesi ile kitlesel bir tepkiye dönüştürmeyi amaçlıyor. 1915 tehirci için özür dileyen herkese açık olan kampanyaya Sadece «aydınlar» değil, konuya duyarlı tüm vatandaşların katılabiliyor. Henüz başlamadan ülke çapında oldukça ses getiren ve hızlı başlayan kampanya çerçevesinde, internet erişimi olmayanlar için de elden imza toplanacak.

“Özür diliyorum” kampanyasını tarihi sorumluluk karşısında bireysel bir tavır olarak tanımlayan [Prof. İnel](#), “Resmi politikadan bağımsız olarak biz yurttaşların Türkiye tarihi ile ilgili görüşlerini beyan hakkı var. Kampanyayı bir politika malzemesine dönüştürmemek gerekir” açıklamasını yaptı.

Bireysel bir hitap, bireysel bir ifade

[Dr. Cengiz Aktar](#) da “Bireyi, bireyin hissiyatını öne çıkaran bir kampanyanın vaktinin gelmiş hatta geçmiş olduğu kanaatinden yola çıktık. Muhtemelen yılbaşında çok geniş bir kampanya haline getirmeyi hedefliyoruz. Ermenilerin başına gelenler Türkiye’de çok az bilinen, unutturulmuş, tahrik edilmiş olgular. Türkler bu meseleleri daha çok büyüklerinden, dedelerinden duydu. Ama konu hiçbir zaman objektif bir tarih anlatımı haline dönüşemedi. Bu yüzden pek çok insan Türkiye’de bugün bütün iyi niyetiyle Ermeniler’in başına bir şey gelmediğini zanneder. Bunun çok tali, ikincil hatta karşılıklı katliamlar şeklinde cereyan eden ve 1. Dünya Savaşı koşullarıyla açıklanan bir nevi ‘vaka-i adiyе’ olduğu kanaati resmi tarih tarafından yıllardır söylene gelmiştir. Fakat gerçekler maalesef çok farklı. Belki bir tane gerçek var, o da şu son tahlilde Ermeniler artık Anadolu’da yok ama diğer unsurlar Türkler ve Kürtler hala burada. Bu kampanyanın öznesi bireyler. Bireyin vicdanından gelen bir ses bu. Özür dileyen diler, dilemeyen dilemez. “Özür diliyorum”, Bu bireysel bir hitap, bireysel bir ifade, bireysel bir duygu. Zaten vatandaşın da eğer bu duyguyu paylaşıyorsa imza atmasını istiyoruz ve böyle bir imkan sunacağız” dedi.

Aktar, «Cumhurbaşkanı’nın seyahati sonrasında, 1990’larda kaçırdığımız bir treni tekrar yakalamak gibi bir teşebbüs olduğu ortada. Diplomatik ilişki kurulacak belki, sınır açılacak belki. Bunlar çok önemli şeyler. Biz de bu şekilde bir tepkiye, duyguya tercüman olalım dedik» ifadesini kullandı: [cnnturk röportaj](#)

Emekli büyükelçiler: Tarihimize saygısızlık ve tarih gerçeklerine aykırı

Kampanyaya karşı çıkan emekli büyükelçiler de jet hızıyla bir bildiri yayımladılar. Aralarında [Şükrü Elekdağ](#), [Korkmaz Haktanır](#), [Onur Öymen](#)’in de bulunduğu 60’a yakın emekli büyükelçi tarafından yayımlanan bildiri, “Özür dilenmesi gibi tek yönlü bir davranış yersiz ve yanlış olacak, tarih gerçeklerine aykırı düşecek ve ulusal çıkarlarımız açısından vahim sonuçlar doğurabilecektir” ifadesi yer aldı.

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli de kampanyaya tepki göstererek, "Ortada utanacağımız bir suç ve adına özür dileyebileceğimiz bir suçlu yoktur" dedi. Bahçeli kendilerini aydın olarak tanımlayan bir grubun Ermenilerden özür dilenmesi amacıyla başlatmak istedikleri "özür diliyorum" kampanyasının "yozlaşma ve çürümenin ulaştığı vahim durumu göstermesi" açısından ibret verici olduğunu söyledi.

CHP'den Gül'e tepki, "Biz değil, Ermenistan özür dilemeli"

Özür Diliyoruz" kampanyasına tepki gösteren CHP Genel Başkan Yardımcısı [Onur Öymen](#), Türkiye'nin özür dilemesini gerektirecek bir durum olmadığını belirterek, "Ermenistan'ın özür dilemesi gerekir" dedi. "Türkiye'nin 1915'te böyle bir suç işlediğini ne hukuk ne de tarihi gerçekler göstermektedir" diyen **Öymen**, şunları söyledi: "TBMM söz konusu 1915'te cereyan eden olayların tarihçiler tarafından araştırılmasına karar vermiştir. Bir taraftan bu konu araştırılsın diyeceksiniz, diğer taraftan sanki araştırma sonuçlanmış gibi özür dileyeceksiniz. Özür dilemesi gereken taraf vardır. Bunların başında Ermenistan gelir. Ülkemizi istila eden askeri birliklere destek olduğu için özür dilemeli. Türkiye'deki mezalimlerinde yüz binlerce insanı öldürdükleri için özür dilemelidirler. Tarihte işgal ettikleri topraklar için özür dilemelidirler. 40'tan fazla diplomatımızı büyükelçimizi katlettikleri için teröristleri yargılamadıklarından dolayı özür dilemelidirler. Hem hukuk açısından hem tarih açısından Türkiye'nin özür dilemesini gerektirecek bir durum mevcut değil."

Cumhurbaşkanı **Abdullah Gül**'ün "Herkes istediği değerlendirmeyi yapar" dediğini belirten Öymen, "Sayın Cumhurbaşkanı Gül'ün dediği doğrudur ama başka doğru da vardır. O da Cumhurbaşkanı görevlerinin biri de ülkelerinin onurunu korumaktır. Siz geçmişinizi suçlayanları korumakla, ülkenin onurunu korumuş olmazsınız. Öncelikle geçmişinizle ilgili haksız suçlamalara karşı tavır almalısınız" diye konuştu.

Başbakan Erdoğan : Herhalde bir soykırım suçu işlemiş olacaklar ki özür diliyorlar

Ermenilerden özür dileme kampanyasıyla ilgili bir soru üzerine [Başbakan Erdoğan](#), şunları söyledi: "Herhalde onlar böyle bir soykırımı işlemiş olacaklar ki özür diliyorlar. Türkiye Cumhuriyeti'nin böyle bir sorunu yok. Yani eğer ortada böyle bir suç varsa suç işleyen özür dileyebilir. Ama ne benim ne ülkem ne milletimin böyle bir sorunu yok. Ülkeler arası münasebetlerse bu konuda Türkiye, tavrını çok açık ve net ortaya koymuştur."

Göreve geldiğimiz andan itibaren gerek hava taşımacılığında Ermenistan'a kapılarını açan iktidarımızdır gerek Van gölünde Akdamar Adası'nda Ermeni-Ortodoks Kilisesini restore ederek hizmete açan, dünyaya açan Türkiye Cumhuriyeti'dir, iktidarımızdır. Bunu herhangi bir şey karşılığında yapmadık. Bunlar bir şeylerin işaretidir. Cumhurbaşkanımızın Türkiye-Ermenistan milli maçı sebebiyle davete icabet ederek Ermenistan'a gitmesi bir işarettir.

Yani yazarlar, çizerler böyle demiş diye, böyle bir kampanya başlatmış diye bu kampanyaya uymak, bunu kabul etmek bizim tarafımızdan kabul edilebilecek bir şey değildir. Ben şahsen başlattıkları o kampanyayı kabul etmiyorum, desteklemiyorum ve onun içinde de yer almam. Çünkü suç işlemedim ki özür dileyeyim. Suç işlersem özür dilerim. Böyle bir şey yok ortada. Tarihçilerin tartıştığı bir konu var ortada, bu tartışılıyor. Ben bu yazar çizerlerimizi de anlamakta doğrusu zorlanıyorum. Nasıl bir yaklaşımdır anlamak mümkün değil. Ve sadece ortalığı karıştırmak, huzurumuzu kaçırmaktan başka bir işe yaramaz. Ve atılan adımları da terse çevirmekten başka hiçbir işe yaramaz. Bunu da özellikle vurgulamak istiyorum.

Bakın şu anda bazı sorunları çözmeye yönelik atılan adımlar var. Ve burada şimdi tam tersine bazı adımlar atılıyor. Bunlar yanlış şeyler, yanlış girişimler diye düşünüyorum. Ve altını çizerek tekrar söylüyorum, olaylara iyi niyetle yaklaşmak başka bir şeydir, özür dileme olayı ancak kişileri bağlar. Bir suç işlenmişse bu suçu işleyen kalkar özür diler. Ortada böyle bir şey yokken böyle bir özür dileme olayına girmeyi ben mantıksız buluyorum, kusura bakmasınlar."

Dışişleri: Türkiye'de her konunun rahatlıkla konuşulabilmesi gerekir

Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü [Burak Özügergin](#), «Ermenilerden özür dileme kampanyası» ve emekli

büyükelçilerin karşı bildirisine ilişkin olarak, Türkiye’de her konunun rahatlıkla konuşulabilmesi gerektiğini söyledi. Özügergin, özellikle emekli büyükelçilerin girişimi hakkında yeni bilgi sahibi olduklarını belirterek, «Ne tarafımızdan bir yönlendirme olmuştur, ne de bir tepki vermeyi doğru buluyoruz» dedi. İkisinin de özel girişim olduğunu ifade eden Özügergin, Türkiye’nin 1915 olayları hakkındaki tutumunun artık herkes tarafından açıkça bilindiğini kaydetti.

Türkiye’de açık toplum olduğunu ve her konunun rahatlıkla konuşabilmesi gerektiğini belirten Özügergin, «Ama dış politikamız bugünden yarına kolaylıkla değişebilecek kırılganlıkta değil. Biz ilkeler bazında hareket etmeye devam edeceğiz. Kamuoyumuzun olumlu ya da olumsuz tepkilerini, görüşlerini dış politikamızın oluşumunda dikkate almak durumundayız. Bunu da yapıyoruz» ifadesini kullandı.

Özügergin, Dışişleri Bakanlığı’nın geçmişte teröre çok sayıda kurban veren bir kurum olduğunu, bu çerçevede bu konuyla ilgili hassasiyetlerini vurgulamanın yerinde olacağını ifade etti.

Kampanya özellikle batı basınında geniş ilgi uyandırdı. Britanya’da yayımlanan Independent gazetesi de, Nicholas Birch imzalı, "[Turkish academics in apology to Armenians](#)" başlıklı haberinde kampanyanın, milliyetçiler tarafından öfke ile karşılandığına dikkat çekti.

[Özür Diliyorum İmza Kampanyası Ana Sayfası](#)

[Özür Diliyorum İmza Kampanyası Facebook Organizasyonu \(İrkçılığa ve Milliyetçiliğe DurDe! Girişimi\)](#)

[Ermenilerden Özür Diliyorum Facebook Grubu](#)

Kaynaklar

English:

My conscience does not accept the insensitivity showed to and the denial of the Great Catastrophe that the Ottoman Armenians were subjected to in 1915. I reject this injustice and for my share, I empathize with the feelings and pain of my Armenian brothers and sisters. I apologize to them.

French:

Ma conscience ne peut accepter que l'on reste indifférent à la Grande Catastrophe que les Arméniens ottomans ont subi en 1915, et qu'on le nie. Je rejette cette injustice et, pour ma part, je partage les sentiments et les peines de mes sœurs et frères arméniens et je leur demande pardon.

German:

Mein Gewissen akzeptiert nicht, gegenüber der Leugnung der Großen Katastrophe, die den Armeniern des Osmanischen Reiches widerfahren ist, gleichgültig zu bleiben. Ich weise diese Ungerechtigkeit zurück und entschuldige mich bei meinen armenischen Brüdern und Schwestern, deren Gefühle und Schmerzen ich teile.

Portuguese:

A minha consciencia não aceita ficar invisível verso a negação da grande catástrofe que é entendida pelos Armenios do Império Otomano Respingo essa injustiça por minha parte compactuo os sentimentos e do dos meus irmãos e irmãs Armenios. Peço desculpa por eles.

Spanish:

Mi conciencia no acepta permanecer impasible ante la negación de la Gran Catastrofe que padecieron los armenos durante el Imperio Otomano. Personalmente denuncié esta injusticia y comparto los sentimientos y sufrimientos de mis hermanos y hermanas armenos a los cuáles les pido perdón.